

ساختار نظارتی سازمان بازرسی کل کشور در نظام حقوقی ایران

علی دشتی

دکتری حقوق، هیئت علمی دانشگاه آزاد، گروه حقوق عمومی، واحد تهران مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

مریم آمدی

دانشجوی دکتری حقوق عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکزی، تهران، ایران.

حمیده عبدی

دانشجوی دکتری حقوق عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکزی، تهران، ایران.

چکیده

نظارت را نوعی آگاهی و اطلاع از آنچه در حال وقوع است دانسته‌اند. به عبارتی نظارت مقایسه ضمنی بین آنچه هست و آنچه باید باشد و انجام اموری در راستای رسیدن به هدف مطلوب است. در نظام حقوقی ایران، وظیفه سازمان بازرسی کل کشور نظارت بر حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین در دستگاه‌های اداری تعریف شده است. در مبحث جایگاه سازمان بازرسی کل کشور باید بیان داشت که بنا بر رعایت اصل تفکیک قوا در اصل ۵۷ قانون اساسی و بند سوم اصل ۱۵۶ یکی از وظایف قوه قضاییه را نظارت بر حسن اجرای قانون به نحوی عام و کلی بیان داشته و بدین ترتیب در اصل ۱۷۴ و به منظور نظارت قوه قضاییه بر حسن اجرای قانون بر دستگاه‌های اداری، امر به تشکیل سازمان بازرسی کل کشور شده است. اهداف پژوهش آشنایی هرچه بیشتر افراد با چگونگی ساختار نظارتی سازمان بازرسی کل کشور در خصوص نظام حقوقی ایران در جامعه می‌باشد. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی می‌باشد. در نتایج یافت شده مشاهده می‌شود که اگر سازمان بازرسی از تمامی قابلیت‌های و توانایی‌های خویش در جهت بهبود نظام حقوقی کشور استفاده نماید می‌تواند گام موثری در جهت بهبود و سلامت نظام حقوقی و اداری کشور بردارد.

واژگان کلیدی: ساختار، نظارت، سازمان بازرسی

1- مقدمه

- بیان مساله

نظارت در اصل یک واژه عربی است که از ریشه «نظر» و به معنای نگاه توأم با تأمل و اعتبار آمده است. در خصوص سازمان بازرسی می‌توان اینگونه بیان نمود که سازمان بازرسی بر کلیه نهادهای دولتی و یا نهادهایی که به نحوی با دولت ارتباط دارند، شامل نظارت سازمان بازرسی بوده و از حیث شمولیت نظارت، این سازمان مشکل چندانی نداشته و دایره وسیعی از نهادهای اثرگذار با فضای کسب و کار را تحت نظارت خود دارد.

– اهمیت موضوع

در این تحقیق ابتدا به بررسی مفهوم نظارت و سپس به بررسی مفهوم سازمان بازرسی کل کشور پرداخته شده است و در انتها سعی بر آن شده که تأثیراتی را که سازمان بازرسی کل کشور بر ساختار نظارتی نظام حقوقی ایران می‌گذارد را مورد بررسی قرار دهیم.

– ادبیات و پیشینه

1- پروین، خیرالله، دلبر، حسین (۱۳۹۳)، «ارزیابی و اصلاح فرآیندهای اداری در آیین سازمان بازرسی کل کشور»، فصل نامه پژوهش حقوق عمومی، سال پانزدهم، شماره چهل و دو

در دوره‌های اسلامی، نهاد بازرسی و بازرس در هر دوره با عناوین متفاوت ولی با وظایف یکسان و مشابه ایفای نقش می‌کردند. پیامبر اکرم(ص) با تشکیل حکومت، مفهوم اقتدارات اداری را به جامعه خود شناساند او پس از فتح مکه برای شهرها فرماندار و قاضی و ماموران جمع آوری مالیات تعیین کرد. این افراد، مستقیم در برابر پیامبر(ص) پاسخگو بودند. نظارت و بازرسی در احادیث اسلامی بسیار مورد توجه بوده است. به عنوان مثال می‌توان به این حدیث اشاره نمود که پیامبر اکرم(ص) فرموده اند: «خداوند هرگز عموم مردم را به خاطر عمل گروهی خاص مجازات نمی‌کند مگر آن زمان که اعمال زشت و ناپسند (و خلاف قوانین) در میان آنها آشکار شود و آن گروه خاص، توانایی جلوگیری و انکار آن را داشته باشند ولی سکوت کنند در این هنگام خداوند آن گروه خاص و همه توده اجتماع را مجازات خواهد کرد.

2- هاشمی شاهرودی، سید محمود (۱۳۹۴). (نظارت و بازرسی)، نشر: بنیاد فقه و معارف اهل بیت (ع)

طبق ماده ۲ قانون آیین نامه اجرایی تشکیل سازمان بازرسی کل کشور، این سازمان می‌تواند از میان نیروهای امنیتی، نظامی، انتظامی، شرکت‌ها و موسسات تابع از نیروهای بازنشسته واجد شرایط برای تأمین نیروهای نظارتی و بازرسی خود استفاده نماید.

3- بهرامی، علی (۱۳۹۸)، «بررسی عملکرد نظارتی سازمان بازرسی کل کشور بر دستگاه‌های دولتی در راستای بهبود فضای کسب و کار»، دو فصلنامه علمی حقوق بشر و شهروندی، سال چهارم، شماره اول.

از جمله مهم‌ترین نقش‌هایی که سازمان بازرسی می‌تواند داشته باشد، نظارت بر اقدامات، مصوبات و دستورالعمل‌هایی است که دستگاه‌های اجرایی موضوع بند ۱ ماده ۱۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ در حوزه کسب و کارها اتخاذ می‌کنند. بدین معنا که با پیگیری و طرح دعوا در دیوان عدالت اداری به عنوان مرجعی با صلاحیت نظارت قضایی که امکان ابطال آیین نامه‌ها و سایر نظامات دستگاه‌های دولتی را طبق ماده فوق‌الذکر پیدا می‌کنند را دارا است. بر این اساس، سازمان بازرسی کل کشور می‌تواند نظارت بر آیین‌نامه و دستورالعمل‌های صادره از این دستگاه‌ها و اجرای قوانین و مقررات توسط آنها که اثرگذاری مستقیم یا غیر مستقیم در حوزه کسب و کارها دارد، به ارتقا و بهبود بسترهای کسب و کار در کشور خدمت کند.

- اهداف تحقیق

- 1- تبیین مفهوم نظارت
- 2- تبیین مفهوم سازمان بازرسی کل کشور

- فرضیه های تحقیق

فرضیه اصلی - آشنایی با وظایف و اختیارات سازمان بازرسی باعث حفظ نظام حقوقی جامعه می شود.
فرضیه فرعی - در صورت استفاده دقیق و کامل سازمان بازرسی از اختیارات خود دستیابی افراد جامعه به حقوق واقعی خود امکان پذیر می شود.

2- روش تحقیق

روش توصیفی- تحلیلی می باشد.

3- یافته ها

نظارت در حقوق اساسی نیز بررسی و ممیزی و ارزشیابی کارهای انجام شده یا در حین انجام و انطباق آنها با تصمیمات اتخاذ شده و همچنین، قانون و مقررات در جهت جلوگیری از انحراف افراد تعریف شده است.
همچنین باید دانست که صلاحیت سازمان بازرسی در خصوص نظارت بر دستگاهها و مقامهای عمومی در (ماده ۲) این سازمان پیش بینی شده و در خصوص ارکان قوه قضاییه آنچه فقط در این ماده بیان شده، «نظارت بر امور اداری و مالی» دادگستری و دستگاههای تابع قوه قضاییه است.

4- مفهوم نظارت

اعمال نظارت بر دستگاههای اجرایی و ماموران دولتی یکی از مباحث مهم در فقه سیاسی اسلام می باشد. در سیره و سنت اسلامی نهادهایی چون حسبه، مظالم و بار عام، متصدی امر نظارت بوده اند که به نوعی می توان سازمان بازرسی کل کشور را برآمده و جایگزین آن محسوب کرده و ریشه نظارتی آن سازمان را در مبانی دینی و به ویژه اصل امر به معروف و نهی از منکر و قواعد فقه سیاسی دانست. (عمید زنجانی و موسی زاده، ۱۳۸۹) نظارت گرچه در ظاهر کلمه ای ساده به نظر می رسد، اما دارای مفهوم پیچیده ای است. (نظارت) در اصل یک واژه عربی است که از ریشه (نظر) و به معنای نگاه توأم با تامل و اعتبار آمده است. (عمید زنجانی، ۱۳۸۹) همچنین نظارت به معنای نگرستن در چیزی با تامل، چشم انداختن، حکومت کردن میان مردم و فیصله دادن دعاوی ایشان، یاری دادن و مدد کردن و نیز به معنای چشم بصر، دیده، فکر، اندیشه، تفکر، رویه، دقت، تامل، تدبیر، خیال، وهم و اعتراض آورده و همچنین آن را به معنای نظر کردن و نگرستن به چیز، مراقبت و در تحت نظر و دیده بانی داشتن کاری، نگرانی، دیده بانی به سوی چیزی و مباشرت معنا کرده اند. (دهخدا، ۱۳۸۵) نظارت در حقوق اساسی نیز بررسی و ممیزی و ارزشیابی کارهای انجام شده یا در حین انجام و انطباق آنها با تصمیمات اتخاذ شده و همچنین، قانون و مقررات در جهت جلوگیری از انحراف افراد تعریف شده است. (قاضی، ۱۳۸۳) نظارت را نوعی آگاهی و اطلاع از آنچه در حال وقوع

است دانسته‌اند. به عبارتی نظارت مقایسه‌ی ضمنی بین آنچه هست و آنچه باید باشد و انجام اموری در راستای رسیدن به هدف مطلوب است. (ایزدهی، ۱۳۹۱)

5- تاریخچه نهادهای نظارتی در ایران

بازرسی از ابزارهای کنترل زیردستان در گذشته تاریخ و تحدید قدرت مداران حاکمان در دوره‌های بعدی و ارزیابی تصمیم‌گیری در دوران جدید است. در دوره‌های اسلامی، نهاد بازرسی و بازرسی در هر دوره با عناوین متفاوت ولی با وظایف یکسان و مشابه ایفای نقش می‌کردند. پیامبر اکرم(ص) با تشکیل حکومت، مفهوم اقتدارات اداری را به جامعه خود شناساند او پس از فتح مکه برای شهرها فرماندار و قاضی و ماموران جمع‌آوری مالیات تعیین کرد. این افراد، مستقیم در برابر پیامبر(ص) پاسخگو بودند. نظارت و بازرسی در احادیث اسلامی بسیار مورد توجه بوده است. به عنوان مثال می‌توان به این حدیث اشاره نمود که پیامبر اکرم(ص) فرموده‌اند: «خداوند هرگز عموم مردم را به خاطر عمل گروهی خاص مجازات نمی‌کند مگر آن زمان که اعمال زشت و ناپسند (و خلاف قوانین) در میان آنها آشکار شود و آن گروه خاص، توانایی جلوگیری و انکار آن را داشته باشند ولی سکوت کنند در این هنگام خداوند آن گروه خاص و همه توده اجتماع را مجازات خواهد کرد. بازرسی در حکومت‌های ایران از طاهریان تا حمله مغول به عهده دیوان اشراف بود^۱. این دیوان یکی از مهمترین ادارات کشور بود که وظیفه آن بازرسی دقیق در رفتار و کردار وزیران و کارکنان دولت و سرداران سپاه بود. اعضای دیوان را «شرف» می‌نامیدند و رئیس دیوان بر همه مشرفان که در نقاط مختلف مملکت مامور خدمت بودند ریاست داشت. در حکومت‌های پس از حمله مغول تا انقلاب مشروطیت، سازمان معینی که عهده‌دار وظیفه بازرسی باشد مانند دیوان اشراف ملاحظه نمی‌شود ولی مسلماً خبرگزاری و خفیه نگاری در این زمان‌ها نیز وجود داشته است به طوری که در زمان شاه عباس، حکام و ماموران دیوانی مکلف بودند که به طور مرتب او را از همه وقایع و حوادث حوزه حکومت یا مأموریت خویش آگاه کنند. شاه عباس، عده‌ای از معتمدان خود را هم مامور کرده بود که در پایتخت و سایر شهرهای ایران به شکایت مردم از رجال و امنای دولت گوش دهند و او را از جریان کارها با خبر نمایند. شاه خود نیز گاه تنها یا با چند تن از ندیمان نزدیکان در شهر به گردش می‌پرداخت و بی‌خبر به دکان یا خانه مردم داخل می‌شد و گاه نیز به صورتی ناشناس و با لباس مبدل تنها یا با یک دو همراه در شهر می‌گشت و به درد و دل مردم گوش می‌کرد و از نظرهای آنان نسبت به حکومت و مأمورین دولتی با خبر می‌شد. پس از انقلاب مشروطه و تدوین قوانین مملکتی تشکیل وزارتخانه‌ها و ادارات با وظایف و اختیارات مشخص و معین در سال ۱۳۰۸ نظامنامه هیئت تفتیشیه به تصویب رسید. هیئت تفتیشیه متشکل از نمایندگان وزارتخانه‌های جنگ، مالیه، داخله و سجل احوال، نظام عدلیه و ثبت اسناد، پست و تلگراف، فوائد عامه، معارف، امور خارجه تشکیل می‌شد؛ بدین ترتیب که هر یک از وزارتخانه‌های مزبور عده‌ای از اعضای صحیح‌العمل خود را که باید در صورت امکان از اعضای عالی رتبه باشند پیشنهاد کرده و از طرف هیئت دولت از میان آنها تعداد لازم برای عضویت هیئت تفتیشیه انتخاب می‌شدند و مدت مأموریت اعضای هیئت سال به سال تجدید و بر حسب فرمان شاه به این سمت تعیین می‌شدند. و ریاست این هیئت به عهده یک نفر وزیر بود که از طرف هیئت دولت مشخص می‌شد. تا اینکه سرانجام در سال ۱۳۱۳ نظامنامه دیگری به نام (تفتیش کل مملکتی) به جای نظام قبلی تصویب شد تا اینکه در سال ۱۳۴۷ قانون تشکیل سازمان بازرسی شاهنشاهی مشتمل بر ۱۴ ماده و ۲ تبصره به تصویب مجلس رسید که به موجب آن اداره کل بازرسی کل کشور به اداره کل بازرسی وزارت دادگستری که وظیفه آن منحصرأ رسیدگی به امور قضایی و اداری دادگستری بود تبدیل شد و سایر وظایف

1- محمد بن حسین بیهقی کاتب، تاریخ بیهقی، تصحیح دکتر علی اکبر فیاض (تهران: نشر علم، ۱۳۸۴) ص: ۱۴۵.

اداره کل بازرسی کشور به سازمان بازرسی شاهنشاهی محول شد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، سازمان بازرسی شاهنشاهی منحل شد و طبق قانون جدیدی که در سال ۷/۱۲/۱۳۵۷ به تصویب رسید سازمان بازرسی کل کشور به عنوان اولین سازمان کل کشور پس از انقلاب تشکیل شد^۲. (پروین و دلبر، ۱۳۹۳)

6- مفهوم و جایگاه سازمان بازرسی کل کشور

سازمان، یک مجموعه واحد و مرکب از اجزایی است که هر یک به سود بقیه عهده دار کارکرد معین «وظیفه» است. انسان‌ها عنصر اصلی سازمان هستند، روابط استوار درونی افراد و گروه‌های مرتبط به هم به اعتبار نظام جمعی و ذاتی سازمان نامیده می‌شود. همچنین از نظر حقوقی نیز هر سازمان دو وجه دارد. ۱- وجه اجتماعی ۲- دیگری وجه مادی است. مفهوم بازرسی ای که بیشتر مد نظر ما است مفهوم اصطلاحی آن می‌باشد. بازرسی که از سوی قدرت عمومی و یا دولت بر عمل مأموران اداری ادارات اعمال می‌شود. امروزه غالباً بازرسی به عنوان یکی از مؤلفه‌های ثابت سازمان‌ها و ادارات درآمده است. ادارات تلاش می‌نمایند با استفاده از آن، جایگاه خود را ارتقاء بخشند. همچنین می‌توان اینگونه بیان نمود که معنای عام بازرسی به معنای تحقیق و تفحص و جستجو در کلیه امور آورده شده است. نمونه بازرسی عام به تحقیق و تفحص نمایندگان در کلیه امور مملکتی می‌توان اشاره نمود. بنابراین بازرسی ورای هرگونه نظارت و کنترل است و می‌تواند بخش‌های مختلف جامعه را از حیث مقوله نظام اداری زیر نظر داشته باشد.

نکته حائز اهمیت این است که سازمان بازرسی کل کشور در اصل ۱۷۴^۳ قانون اساسی به موجب قانون تشکیل سازمان مصوب ۱۳۶۰/۷/۱۹ مجلس شورای اسلامی تشکیل شده است که این امر نشان دهنده این مطلب می‌باشد که امر بازرسی از دید واضحین قانون اساسی ایران امری بسیار ضروری، اساسی و دائمی تلقی می‌شود. سازمان بازرسی کل کشور از نظر تشکیلات از سازمان‌های تابعه قوه قضاییه است که در گذشته تحت نظر شورای عالی قضایی و پس از اصلاح قانون اساسی و حذف مدیریت شورایی زیر نظر رئیس قوه قضاییه انجام وظیفه می‌کند. (میری قلعه سری و همکاران، ۱۳۹۹) در نظام حقوقی ایران، وظیفه سازمان بازرسی کل کشور نظارت بر حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین در دستگاه‌های اداری تعریف شده است. (رشیدی و معنوی، ۱۳۹۸) طبق ماده ۲ قانون آیین نامه اجرایی تشکیل سازمان بازرسی کل کشور، این سازمان می‌تواند از میان نیروهای امنیتی، نظامی، انتظامی، شرکت‌ها و موسسات تابع از نیروهای بازنشسته واجد شرایط برای تامین نیروهای نظارتی و بازرسی خود استفاده نماید. بر اساس ماده ۳ قانون، سازمان بازرسی می‌تواند از قضات، متخصصان رشته‌های مختلف و اشخاص صاحب صلاحیت به منظور انجام بازرسی و اظهار نظر کارشناسی بهره‌مند شود که این همکاری می‌تواند به صورت دائم و یا موقت باشد. جذب سایر نیروهای مورد نیاز این سازمان نیز از میان کارمندان وزارتخانه، موسسات و شرکت‌های دولتی انجام می‌پذیرد که این جذب نیرو به صورت مأمور، انتقال دائم و یا از طریق استخدام خواهد بود. این سازمان در قوه قضاییه و تحت ریاست وزیر دادگستری به وجود آمده که یکی از معاونان وزارت دادگستری به سرپرستی آن برگزیده می‌شد. (هاشمی شاهرودی، ۱۳۹۴) نکته حائز اهمیت در خصوص سازمان بازرسی این می‌باشد که سازمان بازرسی بر کلیه نهادهای دولتی و یا نهادهایی که به نحوی با دولت

2- برای مطالعه بیشتر در مورد تاریخچه نهاد های نظارتی ایران، ن.ک: «نظارت بر اعمال حکومت و عدالت اداری» عباسعلی عمید زنجانی و ابراهیم موسی زاده،

۱۳۸۹: و محمد راسخ، «نظارت و تعادل در نظام حقوق اساسی، ۱۳۸۸. همچنین سایت سازمان بازرسی به نشانی

<http://www.bazresi.ir/ortal/Home/Default.aspx>

3- اصل ۱۷۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، به منظور نظارت بر حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین در دستگاه‌های اداری، سازمانی را به نام «سازمان بازرسی کل کشور» پیش بینی نمود. بر اساس اصل فوق، این سازمان زیر نظر رئیس قوه قضاییه تشکیل می‌گردد. حدود اختیارات و وظایف سازمان بازرسی کل کشور را قانون مربوط به آن تعیین می‌کند.

ارتباط دارند، شامل نظارت سازمان بازرسی بوده و از حیث شمولیت نظارت، این سازمان مشکل چندانی نداشته و دایره وسیعی از نهادهای اثرگذار با فضای کسب و کار را تحت نظارت خود دارد. سازمان بازرسی کل کشور، بر اساس قوانین و مقررات در کشور، مسئولیت‌های نظارتی را بر عهده دارد که در صورت تحقق کامل و اجرای صحیح آنها در دستگاه‌های تحت نظارت خود، می‌تواند نقش موثری در بهبود فضای کسب و کار در کشور داشته باشد. (بهرامی، ۱۳۹۸) همچنین باید دانست که صلاحیت سازمان بازرسی در خصوص نظارت بر دستگاه‌ها و مقام‌های عمومی در (ماده ۲) این سازمان پیش بینی شده و در خصوص ارکان قوه قضاییه آنچه فقط در این ماده بیان شده، «نظارت بر امور اداری و مالی» دادگستری و دستگاه‌های تابع قوه قضاییه است. (بهنیا و صادقی، ۱۳۹۹) در مبحث جایگاه سازمان بازرسی کل کشور باید بیان داشت که بنا بر رعایت اصل تفکیک قوا در اصل ۵۷ قانون اساسی، بند سوم اصل ۱۵۶ قانون اساسی، یکی از وظایف قوه قضاییه را نظارت بر حسن اجرای قانون به نحوی عام و کلی بیان داشته و بدین سبب در اصل ۱۷۴ و به منظور نظارت قوه قضاییه بر حسن اجرای قانون بر دستگاه‌های اداری، امر به تشکیل سازمان بازرسی کل کشور شده است؛ به نظر می‌رسد که این نظارت، بیرونی است و خارج از قوه مجریه صورت می‌پذیرد. سازمان بازرسی کل کشور یکی از نهادهای نظارتی پیش‌بینی شده در نظام حقوقی جمهوری اسلامی است که در صورت انجام کارکرد صحیح آن، نقش موثری در تضمین حقوق مردم ایفا می‌کند. (مظهری و همکاران، ۱۴۰۱) - اصل ۱۷۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، به منظور نظارت بر حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین در دستگاه‌های اداری، سازمانی را به نام «سازمان بازرسی کل کشور» پیش بینی نمود. بر اساس اصل فوق، این سازمان زیر نظر رئیس قوه قضاییه تشکیل می‌گردد. حدود اختیارات و وظایف سازمان بازرسی کل کشور را قانون مربوط به آن تعیین می‌کند.

7- ساختار سازمانی سازمان بازرسی کل کشور

بازرسی و نظارت زمانی کارایی و نمود بیرونی دارد که دارای ساز و کار و ساختار رسمی باشد؛ از این رو، هرچه این ساختار نظارتی مطلوب‌تر باشد، به همان میزان نتیجه حاصله از نظارت نیز از مطلوبیت بیشتری برخوردار خواهد بود؛ از این رو برای نظارت سازمان بازرسی بر ادارات قطعاً ساختار نظارتی پیش بینی شده است. برای تحقق امر مبارزه با فساد نخست سازمان بازرسی، مبارزه با فساد را از ساختار خود آغاز می‌کند. به همین جهت به منظور جلوگیری از فساد و تباهی کارکنان با بازرسین، ماده ۲۰ آیین نامه مقرر کرده، بازرسی در موارد زیر از ادامه بازرسی خودداری کنند: (الف) - بازرس یا اقربای نسبی یا سببی وی از هر درجه و طبقه، در موضوع نظارت و بازرسی نفع شخصی داشته باشند؛ (ب) - بازرس یا اقربای فوق الذکر، در واحد مورد بازرسی سمت مدیریت داشته باشند؛ (ج) - بازرس یا عقریای مذکور، با مدیریت واحد مورد نظارت و بازرسی، سابقه اختلاف اداری، حقوقی و کیفری داشته باشد. همچنین به منظور نظارت همگانی و کنترل غیر رسمی با اعلام محل استقرار خود برای بومیان محل مأموریت، شرایطی را فراهم نماید که افراد حقیقی و نهادهای مدنی نیز ر مأموریت‌های سازمان مشارکت نمایند و از نحوه کار دستگاه‌های اداری و احیاناً تخلفات آنها به بازرسین گزارش و حسب موضوع، اعلام شکایت نمایند. (ماده ۱۱ آیین نامه اجرایی). (پروین و دلبر، ۱۳۹۳)

8- نحوه نظارت های سازمان بازرسی کل کشور

نظارت و بازرسی از دستگاه‌های اجرایی، وظیفه‌ای بسیار خطیر و اساسی در همه حکومت‌هاست و مخصوصاً در حکومت اسلامی یک وظیفه بسیار مهم محسوب می‌شود. بدون نظارت و مراقبت و بازرسی، قطعاً دستگاه‌ها و جامعه به انحراف کشیده می‌شوند. در کشورهای پیشرفته امروزه برای بازرسی و نظارت تشکیلات و شیوه‌های بسیار گسترده، پیشرفته، پیچیده و دقیق وجود دارد. آنچه در این زمینه در کشور ما

وجود دارد نسبت به کشورهای پیشرفته بسیار کمتر است. در صورتی که نظام اسلامی کشور ایران نیاز به شیوه‌های بازرسی گسترده تر دارد، چون طبیعت نظام اسلامی است که دغدغه بیشتری نسبت به احقاق حقوق مردم و خدمت رسانی به مردم و برقراری عدالت داشته باشد. به همین علت کارآمد بودن نهاد نظارتی در یک جامعه خیلی مهم می‌باشد. (جلالیان، ۱۴۰۱) مسئولیت اصلی و مشخص سازمان بازرسی کل کشور، در ماده ۲ قانون تشکیل سازمان بازرسی مصوب سال ۱۳۶۰ و اصلاحات و الحاقات بعدی در سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۹۳، صریحا به چهار دسته تقسیم شده است.

نخست آنکه این سازمان نسبت به دستگاه‌های اداری و اجرایی کشور مذکور در این ماده، مسئولیت بازرسی و نظارت مستمر دارد. دوم آنکه حسب الامر مقام معظم رهبری و یا به دستور رئیس قوه قضاییه و یا درخواست رئیس جمهور و یا کمیسیون اصل ۹۰ قانون اساسی مجلس شورای اسلامی یا بنا به تقاضای وزیر یا مسئول دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و یا هر موردی که به نظر رئیس سازمان ضروری تشخیص داده شود موظف به انجام بازرسی‌های فوق العاده است.

سوم آنکه اعلام موارد تخلف و نارسایی‌ها و سوء جریانات اداری و مالی در خصوص نهادهایی از قبیل وزارتخانه‌ها و نهادهای انقلاب اسلامی و بنیادها، موسسات و شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت، شهرداری‌ها و موسسات وابسته، موسسات غیردولتی کمک بگیر از دولت و موارد ارجاعی کمیسیون اصل ۹۰ قانون اساسی به نهادهای مذکور در بند ج ماده ۲ قانون فوق الذکر را بر عهده دارد.

چهارم نیز، مربوط به گزارش‌هایی است که متضمن اعلام وقوع جرم هستند. در این موارد، سازمان مکلف است در جرائمی که حیثیت عمومی دارد، برای تعقیب و مجازات به مرجع صالح قضایی ارسال کند و تا حصول نتیجه، موضوع را پیگیری کند. در مورد تخلفات اداری، انضباطی و انتظامی نیز، مستقیماً مراتب را به مراجع ذی‌ربط منعکس کرده و پیگیری لازم را به عمل می‌آورد. از جمله مهم‌ترین نقش‌هایی که سازمان بازرسی می‌تواند داشته باشد، نظارت بر اقدامات، مصوبات و دستورالعمل‌هایی است که دستگاه‌های اجرایی موضوع بند ۱ ماده ۱۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ در حوزه کسب و کارها اتخاذ می‌کنند. بدین معنا که با پیگیری و طرح دعوا در دیوان عدالت اداری به عنوان مرجعی با صلاحیت نظارت قضایی که امکان ابطال آیین نامه‌ها و سایر نظامات دستگاه‌های دولتی را طبق ماده فوق الذکر پیدا می‌کنند را دارا است. بر این اساس، سازمان بازرسی کل کشور می‌تواند نظارت بر آیین‌نامه و دستورالعمل‌های صادره از این دستگاه‌ها و اجرای قوانین و مقررات توسط آنها که اثرگذاری مستقیم یا غیر مستقیمی در حوزه کسب و کارها دارد، به ارتقا و بهبود بسترهای کسب و کار در کشور خدمت کند. (بهرامی ۱۳۹۸)

۹- راهبردهای سازمان بازرسی کل کشور برای پیشگیری و مقابله با فساد و نظارت‌گریزی

(الف) آموزش: یکی از راهکارهای مهم مبارزه با فساد افزایش آگاهی و شناخت عمومی نسبت به آثار فساد از طریق آموزش در مدارس دانشگاه‌ها، و همچنین رسانه‌های جمعی و نهادهای غیردولتی است. (کین^۴، ۲۰۰۰) آموزش‌های مبارزه با فساد و فرهنگ نظارت‌پذیری در مدارس دانشگاه‌ها می‌تواند به صورت رسمی و هم غیر رسمی باشد. در سطح رسمی، عناصر آموزشی مبارزه با فساد و پذیرش نظارت را می‌توان در دروس روز تحصیلی گنجاند. در سطح غیر رسمی از طریق فعالیت‌های فوق درسی می‌توان به اهداف مورد نظر دست یافت. (سیف زاده، ۱۳۹۴)

(ب) نقش و کارکرد اطلاع رسانی رسانه‌های همگانی: اهمیت نقش رسانه‌های جمعی به عنوان ابزاری برای رویارویی با فساد را می‌توان در دو سطح مورد بررسی قرار داد: یکی اقداماتی است که توسط رسانه‌ها در این خصوص انجام می‌گیرد و دیگری تأثیری است که این اقدامات

⁴ - keen

در جامعه بر جای می‌گذارد. اقدامات رسانه‌ها از قبیل نقد کردن سیاست یا قانونی است که سبب ایجاد فرصت‌هایی برای فساد می‌شود؛ جذاب‌ترین شیوه‌ای که رسانه‌ها از طریق آن برای رویارویی با فساد اقدام می‌کنند زمانی است که مقامات فاسد را مورد سوال قرار می‌دهند و آنها را بعد از اینکه جرمشان برای عموم مردم آشکار شد، مجبور به استعفا می‌کنند.

ج) نظارت عمومی (همگانی): نقش مردم و نظارت آنان در پیشگیری از موارد خلاف قانون و سوء جریان در دستگاه‌های اداری غیر قابل انکار است. قانون اساسی با توجه به اهمیت این نقش آن را وظیفه همگانی و متقابل مردم نسبت به یکدیگر، دولت نسبت به مردم و مردم نسبت به دولت دانسته است. به رغم تصریح در قانون اساسی مبنی بر تعیین شرایط، حدود و کیفیت اجرای این نظارت در قانون عادی، با گذشت ربع قرن، به رغم تأکید بر این موضوع که آگاهی و مشارکت و نظارت همگان بر حکومت خودشان برترین ضمانت حفظ امنیت در جامعه است هنوز قانونی برای اجرای این اصل متریقی تصویب نشده است. اینکه افراد جامعه نسبت به همدیگر و نسبت به جامعه خودشان احساس مسئولیت کرده و با نظارت در چهارچوب حدود و ثغور تعیین شده از سوی خداوند و مطابق قوانین حاکم در مبارزه با فساد سهیم باشند، در بنیان‌های جامعه اسلامی مطرح گشته است. (آرایی و همکاران، ۱۳۹۱)

10- اقدامات سازمان بازرسی کل کشور به منظور تحقق شاخصه‌های نظارت نوین و مقابله با فساد

الف) گسترش ارتباط با مردم (تاسیس مرکز ارتباط مردمی-۱۳۶): فساد در نظام اداری و ساختار دولتی هر کشور ریشه دوانده و بروز پیدا می‌کند. بنابراین اصلاح چنین فساد و وقتی میسر است که از بیرون آن، یعنی جامعه و مردم توان نظارت بر کارگزاران این مجموعه و نیز تغییر آنان وجود داشته باشد. در غیاب چنین مشارکت و نظارتی، فساد به عنوان قاعده و مشخصه نظام اداری و حکومتی خواهد شد و نبود فساد امری استثنا است، و برعکس با وجود چنین نظارتی، فساد امری استثنایی و برخلاف قاعده خواهد بود. (پورولی، ۱۳۸۷) به علاوه، چارچوب‌های کنترل و نظارت از سوی دولت در امر فساد به دلایلی از قبیل جایگزین کردن هدف‌های سیاسی به جای اهداف اجتماعی، و سطوح ناکارآمد فعالیتی بوروکراتیک، مطلوب و کافی نیست. (ویکرز و یارو^۵، 1998)

ب) اقدام در پیاده سازی کامل طرح جامع نظارت و بازرسی در سازمان بازرسی: در این زمینه، سازمان بازرسی کل کشور بایستی در راستای پیاده‌سازی کامل طرح جامع نظارت و بازرسی گام بردارد. بدین منظور و برای غلبه بر موانع نظارت و بازرسی در سازمان‌های تحت پوشش، لازم است سازمان بازرسی کل کشور:

- 1- خود نظارتی را در افراد سازمان‌ها توسعه دهد: منظور از خود نظارتی این است که فرد تقریباً آزاد است و آزادی فرد تا جایی است که به آزادی حقوق و اموال دیگر افراد لطمه نزند. (ادیرون^۶، 1985)
- 2- شناخت روشنی از مسئولیت‌ها به افراد و سازمان‌ها بدهد. (صادق پور، ۱۳۷۸)
- 3- در تدوین استانداردهای نظارتی، افراد و سازمان‌های مورد نظارت را دخالت دهد. (رابینز^۷، 2003)
- 4- به افراد و سازمان‌هایی که مورد نظارت قرار می‌گیرند به طور مستمر بازخورد بدهد. (رابینز و دیگنزو^۸، 2004)
- 5- به وضع قوانین و تعیین ضوابط صریح و روشن همراه با ضمانت اجرایی قوی بپردازد،
- 6- به تربیت نیروی انسانی متخصص و متعهد برای نظارت و ارزیابی بپردازد (اصلانی، ۱۳۷۸)

⁵ -Vickers & Yarrow

⁶ -Odiorne

⁷ - Robbins

⁸ - Robbins &Decenzo

7- در ساختار نظارتی کشور بازبینی کرده و بین سازمان نظارتی کشور ایجاد هماهنگی نماید، و 8- به نظارت پیش نگر توجه نماید.

ج) توسعه فناوری اطلاعات و نظارت الکترونیک: امروزه توسعه و گسترش علوم رایانه، الکترونیک و فناوری اطلاعات و ارتباطات به حدی است که در تمامی ابعاد زندگی مردم رسوخ کرده به طوری که در راستای خدمت رسانی و تسریع روند انجام کارها افزایش سرعت بهره‌وری و تبادل اطلاعات و ارتباطات دنیا را متحول ساخته است. سازمان بازرسی کل کشور نیز از این علم بی تاثیر و بی بهره نیست و سهولت انجام کارهای روزانه، سهولت نظارت و انجام فرایند بازرسی و... می‌تواند از خدمت و نوآوری این فناوری در سازمان مذکور باشد.

د) تقویت بخش نظارتی و گسترش اقدامات کنترلی و پیشگیرانه: سازمان بازرسی کل کشور با هم افزایی ظرفیت‌های موجود در راستای وظایف قانونی با برنامه‌ریزی و اولویت گذاری حوزه‌های نظارتی و بازرسی به صورت قبل، حین و بعد اقدام به نظارت و بازرسی برنامه‌ای فوق العاده و موردی به صورت مستمر می‌نماید. (مهرورز و همکاران، ۱۴۰۱)

نظارت به معنای نگرستن در چیزی با تامل، چشم انداختن، حکومت کردن میان مردم و فیصله دادن دعاوی ایشان، یاری دادن و مدد کردن و نیز به معنای چشم بصر، دیده، فکر، اندیشه، تفکر، رویه، دقت، تامل، تدبیر، خیال، وهم و اعتراض آورده و همچنین آن را به معنای نظر کردن و نگرستن به چیز، مراقبت و در تحت نظر و دیده بانی داشتن کاری، نگرانی، دیده بانی به سوی چیزی و مباشرت معنا کرده‌اند. اعمال نظارت بر دستگاه‌های اجرایی و ماموران دولتی یکی از مباحث مهم در فقه سیاسی اسلام می‌باشد. در سیره و سنت اسلامی نهادهایی چون حسبه، مظالم و بار عام، متصدی امر نظارت بوده‌اند که به نوعی می‌توان سازمان بازرسی کل کشور را برآمده و جایگزین آن محسوب کرده و ریشه نظارتی آن سازمان را در مبانی دینی و به ویژه اصل امر به معروف و نهی از منکر و قواعد فقه سیاسی دانست. بازرسی از ابزارهای کنترل زیردستان در گذشته تاریخ و تحدید قدرت مداران و حاکمان در دوره‌های بعدی و ارزیابی تصمیم‌گیران در دوران جدید است. بازرسی در حکومت‌های ایران از طاهریان تا حمله مغول به عهده دیوان اشراف بود. این دیوان یکی از مهمترین ادارات کشور بود که وظیفه آن بازرسی دقیق در رفتار و کردار وزیران و کارکنان دولت و سرداران سپاه بود. اعضای دیوان را «شرف» می‌نامیدند و رئیس دیوان بر همه مشرفان که در نقاط مختلف مملکت مامور خدمت بودند ریاست داشت. پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، سازمان بازرسی شاهنشاهی منحل شد و طبق قانون جدیدی که در سال ۱۳۵۷/۱۲/۷ تصویب رسید سازمان بازرسی کل کشور به عنوان اولین سازمان کل کشور پس از انقلاب تشکیل شد سازمان، یک مجموعه واحد و مرکب از اجزایی است که هر یک به سود بقیه عهده دار کارکرد معین «وظیفه» است. انسان‌ها عنصر اصلی سازمان هستند، همچنین می‌توان اینگونه بیان نمود که معنای عام بازرسی به معنای تحقیق و تفحص و جستجو در کلیه امور آورده شده است. نکته حائز اهمیت این است که سازمان بازرسی کل کشور در اصل ۱۷۴ قانون اساسی به موجب قانون تشکیل سازمان مصوب ۱۳۶۰/۷/۱۹ مجلس شورای اسلامی تشکیل شده است که این امر نشان دهنده این مطلب می‌باشد که امر بازرسی از دید واضحین قانون اساسی ایران امری بسیار ضروری، اساسی و دائمی تلقی می‌شود. سازمان بازرسی کل کشور از نظر تشکیلات از سازمان‌های تابعه قوه قضاییه است که در گذشته تحت نظر شورای عالی قضایی و پس از اصلاح قانون اساسی و حذف مدیریت شورایی زیر نظر رئیس قوه قضاییه انجام وظیفه می‌کند. در خصوص نحوه نظارت های سازمان بازرسی کل کشور می‌توان اینگونه بیان نمود که بازرسی ها به شکل مستمر، فوق العاده، اعلام موارد تخلف و نارسایی و همچنین اعلام وقوع جرم به مراجع قضایی می‌باشد. نظارت و بازرسی از دستگاه‌های اجرایی، وظیفه‌ای بسیار خطیر و اساسی در همه حکومت‌هاست و مخصوصاً در حکومت اسلامی یک وظیفه بسیار مهم محسوب می‌شود. بدون نظارت و مراقبت و بازرسی، قطعاً دستگاه‌ها و جامعه به انحراف کشیده می‌شوند. در کشورهای پیشرفته امروزه برای بازرسی و نظارت تشکیلات و شیوه‌های بسیار گسترده، پیشرفته، پیچیده و دقیق وجود دارد. آنچه در این زمینه در کشور ما وجود دارد نسبت به کشورهای پیشرفته بسیار کمتر است. در صورتی که نظام اسلامی کشور ایران نیاز به شیوه‌های بازرسی گسترده تر دارد، چون طبیعت نظام اسلامی است که دغدغه بیشتری نسبت به احقاق حقوق مردم و خدمت رسانی به مردم و برقراری عدالت داشته باشد. به همین علت کارآمد بودن نهاد نظارتی در یک جامعه خیلی مهم می‌باشد. طبق اصل ۱۷۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، به منظور نظارت بر حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین در دستگاه‌های اداری، سازمانی را به نام «سازمان بازرسی کل کشور» پیش‌بینی نمود. در خصوص راهبردهای سازمان بازرسی کل کشور برای پیشگیری و مقابله با فساد و نظارت‌گریزی می‌توان به آموزش، نقش و کارکرد اطلاع رسانی رسانه های همگانی و نظارت عمومی اشاره نمود. از یافته های این تحقیق می‌توان به این مورد اشاره نمود که اگر سازمان بازرسی از تمامی قابلیت های و توانایی های خویش در جهت بهبود نظام حقوقی کشور استفاده نماید می‌تواند گام موثری در جهت بهبود و سلامت نظام حقوقی و اداری کشور بردارد.

پیشنهادهای مطرح شده در راستای ساختار نظارتی سازمان بازرسی کل کشور در نظام حقوقی ایران عبارتند:

- 1- افزایش اختیارات به سازمان بازرسی می تواند مدافع مردم در نظام حقوقی و اداری کشور گردد.
- 2- سازمان بازرسی می بایست بازرسی های فوق العاده و مستقیم خود را هر چه بیشتر و دقیق تر از سازمان ها و دستگاه های اجرایی داشته باشد که اجرای آن منجر به افزایش نظم و امنیت در نظام حقوقی ایران می گردد.
- 3- یاری جستن از مشارکت همگانی و همیاری مردم که بهترین راه تحقق آن استمداد از نهادهای مردمی و جوامع مدنی می باشد که خود منجر به آگاهی بیشتر سازمان بازرسی از وقایع و افزایش و تضمین نظم در نظام حقوقی کشور می گردد.

فهرست منابع

الف-کتاب ها

- 1- ایزدهی، سید سجاد، ۱۳۹۱، مبانی فقهی نظارت بر قدرت از دیدگاه امام خمینی (ره)، عروج
- 2- دهخدا، علی اکبر، ۱۳۳۹، لغت نامه دهخدا، جلد ۴۱، دانشگاه تهران
- 3- عمید زنجانی، عباسعلی، ابراهیم، موسی زاده، ۱۳۸۹، نظارت بر اعمال حکومت و عدالت اداری، تهران، انتشارات دانشگاه تهران
- 4- عمید زنجانی، عباسعلی، ۱۳۸۹، نظارت بر اعمال حکومت و عدالت اداری، تهران، انتشارات دانشگاه تهران
- 5- قاضی، سید ابوالفضل، ۱۳۷۵، بایسته های حقوق اساسی، میزان
- 6- هاشمی شاهرودی، سید محمود، ۱۳۹۴، نظارت و بازرسی، نشر، بنیاد فقه و معارف اهل بیت (ع)

ب-مقالات

- 1- آرای، وحید و نجف پور، شعبان، احمدی گرجی، حسینعلی، جایگاه رسانه های جمعی در سیاستگذاری مبارزه با فساد، توصیه ها و راهکارهای سیاسی، فصلنامه علمی -ترویجی نظارت و بازرسی، دوره ششم، شماره بیست و دو، ۱۳۹۱، ۷۹
- 2- اصلانی، رشید، نظارت طرح های عمرانی، وظیفه فراموش شده در دولت، مقالات سی امین سالگرد تاسیس مرکز آموزش مدیریت دولتی، ۱۳۷۸، ۶۵
- 3- بهرامی، علی، بررسی عملکرد نظارتی سازمان بازرسی کل کشور بر دستگاه های دولتی در راستای بهبود فضای کسب و کار، دو فصلنامه علمی حقوق بشر و شهروندی، سال چهارم، شماره اول (پیاپی ۷)، ۱۳۹۸، ۵۸
- 4- بهرامی، علی، بررسی عملکرد نظارتی سازمان بازرسی کل کشور بر دستگاه های دولتی در راستای بهبود فضای کسب و کار، دو فصلنامه علمی حقوق بشر و شهروندی، سال چهارم، شماره اول (پیاپی ۷)، ۱۳۹۸، ۵۹
- 5- بهنیا، مسیح و صادقی، امیرحسین، کمیسیون اصل نود یا سازمان بازرسی کل کشور؟ مقایسه با نهاد آمبودزمان (نگاهی به ویژگی های حداقلی آمبودزمان ها با تاکید بر آمبودزمان پارلمانی انگلستان، فصلنامه تحقیقات حقوقی، شماره نود و یک، ۱۳۹۹، ۴۲۰
- 6- پروین، خیرالله و دلبر، حسین، ارزیابی و اصلاح فرآیندهای اداری در آیین سازمان بازرسی کل کشور، فصل نامه پژوهش حقوق عمومی، سال پانزدهم، شماره چهل و دو، ۱۳۹۳، ۱۱۷-۱۱۳
- 7- پروین، خیرالله و دلبر، حسین، ارزیابی و اصلاح فرآیندهای اداری در آیین سازمان بازرسی کل کشور، فصل نامه پژوهش حقوق عمومی، سال پانزدهم، شماره چهل و دو، ۱۳۹۳، ۱۳۰
- 8- جلالیان، محمد، بررسی نقش نظارتی سازمان بازرسی کل کشور در فرایند های اجرای گمرک، دوازدهمین همایش ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی در ایران، ۱۴۰۱، ۱
- 9- رشیدی، احمد و معنوی، منا، فرا تحلیل وظایف نظارتی سازمان بازرسی و مفهوم بندی آن در الگوی حکمرانی خوب، دوره بیست و چهار، شماره هشتاد و هفت، ۱۳۸۸، ۸۲
- 10- سیف زاده، علی، فرهنگ نظارت پذیری، گزارش پژوهشی، دو هفته نامه علمی - تحلیلی سازمان بازرسی کل کشور، معاونت برنامه ریزی و مدیریت منابع، مرکز پژوهش و برنامه ریزی، سال هفتم، شماره هفتاد و یک، ۱۳۹۴، ۸۹

11- صادق پور، ابوالفضل، نظارت یا کنترل کردن، مرکز آموزش مدیریت دولتی، کتابچه مقالات سی امین سالگرد مرکز آموزش مدیریت دولتی، ۱۳۷۸، ۱۹

12- مظهری، محمد و عزیزاده، سروش، زمانزاد قویدل، احد، موانع تحقق اصل شفافیت در نظام حقوقی - سیاسی جمهوری اسلامی ایران با تاکید بر نقش سازمان بازرسی کل کشور، اولین همایش ملی ارتقای شفافیت و نقش آن در سلامت اداری و مبارزه با فساد، ۱۴۰۱، ۷

13- مهرورز، محمود رضا و حیدری، حسن، حسینی صدآبادی، ایرج، محمدی ملقرنی، عطاالله، نقش سازمان بازرسی کل کشور در پیشگیری از تخلفات اداری با رویکرد مقابله با نظارت گریزی مدیران دولتی، فصلنامه علمی مطالعات بین رشته ای دانش راهبردی، سال دوازدهم، شماره چهل و هشت، ۱۴۰۱، ۹۸

14- میری قلعه سری، حسن و احسان پور، سیدرضا، اسماعیلی، مهدی، جایگاه سازمان بازرسی کل کشور در مقابله با فساد اداری و احقاق حقوق شهروندی، فصلنامه حقوق پزشکی، ویژه نامه حقوق بشر و حقوق شهروندی، ۱۳۹۹، ۳۰۵-۳۰۳

پایان نامه ها

۱- پورولی، بهروز، بررسی عوامل موثر بر جلوگیری از تخلف کارکنان شاغل در نظام اداری، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده حسابداری و مدیریت دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۳۸۷، ۱۲۲

منابع لاتین

- 1 - keen, E. (2000). Fighting Corruption through Education. Constitutional and Legal Policy Institute. COLPI Parper, No.1, at <http://www.transparency.org.uk/corruption/resources/education>.
- 2 - Odiome, G. (1985). The Human Side of Management. D.C.Heath & Company Lexington.
- 3 - Robbins, S.P. (2003). Organization Theory. 10th Ed, Prentice hall Publication
- 4 - Robbins, S.P., D.A. Decenzo. (2004). Supervision Today. 4th Ed, Prentice hall Publication.
- 5 - Vickers, J., G. Yarrow. (1998). Privatization: An Economic Analysis. Cambridge: Cambridge Mass: MIT Press.

The supervisory structure of the National Inspection Organization in Iran's legal system

Ali Dashti

Doctor of Laws, Faculty of Azad University, Department of Public Law, Central Tehran Branch of Islamic Azad University,

Maryam amadi

Doctoral student of public law, Central Tehran Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Hamideh Abdi

Doctoral student of public law, Central Tehran Azad Islamic University, Tehran, Iran.

Abstract

Monitoring has been considered as a kind of awareness and knowledge of what is happening. In other words, supervision is an implicit comparison between what is and what should be and doing things in order to achieve the desired goal. In Iran's legal system, the duty of the country's inspection organization is to monitor the smooth flow of affairs and the correct implementation of laws in administrative institutions. Regarding the position of the General Inspection Organization of the country, it should be stated that according to the principle of separation of powers in Article 57 of the Constitution and the third paragraph of Article 156, one of the duties of the judiciary is to monitor the good implementation of the law in a general and general way, and thus in principle 174 and in order to supervise the judicial branch on the good implementation of the law on the administrative bodies, it has been ordered to form the country's inspection organization. The goals of the research are to familiarize as many people as possible with the supervisory structure of the National Inspection Organization regarding the legal system of Iran in the society. The research method is descriptive-analytical. In the results found, it can be seen that if the inspection organization uses all its capabilities and abilities to improve the country's legal system, it can take an effective step towards the improvement and health of the country's legal and administrative system.

Keywosrd: structure, supervision, inspection organizatio